

כיבוד הורים במבוי סתום

האם מותר להביא לעולם ילד
שאינו יכול לכבד את הוריו?

שיעור מחשבתי מאת הרב שלומי דיאמנד

אנטומיה של רבייה מפורקת

תובנה: המדע כיום יודע לפרק את הבאת החיים למרכיבים נפרדים. אנו יכולים ליצור חיים ללא אב ידוע או אם ידועה, מה שמעורר את שאלת השורש והזהות.

המציאות

רווקה המקבלת תרומת זרע אנונימית, או זוג גברים המביאים ילד לעולם - הילד נולד מראש כשהוא מנוע ממצוות עשה של כיבוד הורים (אב או אם בהתאמה).

השאלה הלכתחילאית

האם מותר לייצר מראש מצב שבו אדם מנוע מקיום מצווה מהותית זו? בשונה מיתמות או אימוץ, שהם מצבי בדיעבד של חסד.

סייג מחשבתי

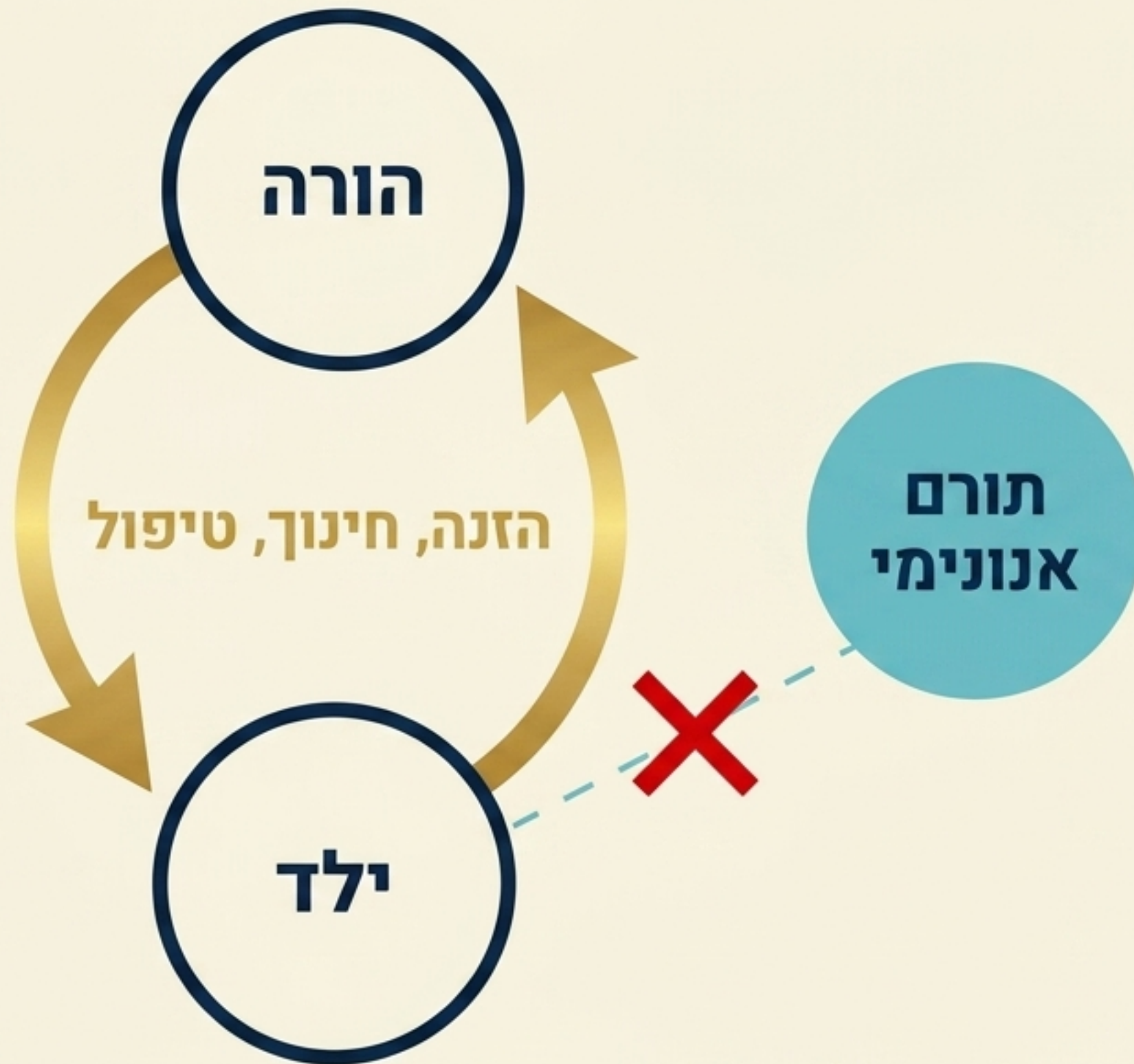
סוגיה עמוקה ומסופקת שגדולי תורה עומדים בפניה. הדיון כאן אינו פסיקת הלכה, אלא התבוננות פנימית במושג המשפחה והזהות.

1

2

3

הפרדוקס ההלכתי של יצירת החיים

על פי ספר החינוך, שורש המצווה הוא
הוא הכרת הטוב:

"ראוי שיגמול חסד למי שעשה עמו
טובה... יגע בו כמה יגיעות בקטנותו."

שאלת ההיגיון

אם אב ביולוגי (תורם זרע) מעולם לא
טיפל, האכיל, או חנך את הילד, מדוע
שהילד יהיה חייב בכבודו? מנקודת
מבט זו, הילד כלל אינו 'מפסיד' מצווה.

הערה: חז"ל אף שיבחו גויים (כמו עשו ודמא בן נתינה) על הצטיינותם במדרגה זו של כיבוד הורים המבוססת על יחסי גומלין.

הגיאוגרפיה של הלוחות: רמז לממד עמוק יותר

הלוח הימני **אינו** אוניברסלי
כלוח השמאלי (לא תרצח /
לא תגנוב), אלא **הלוח**
הפנים-ישראלי ("אשר
הוצאתיך מארץ מצרים").

כיבוד הורים ממוקם במובהק
יחד עם אמונה ושבת.
זהו אינו נימוס חברתי אלא
יסוד אמוני מובהק.

1. **אמונה (אנכי ה')**

2. **איסור עבודה זרה**

3. **איסור שבועת שווא**

4. **שבת**

5. **כיבוד הורים**

צינורות השפע: כיבוד הורים כחיבור לשורש

בניגוד לתפיסה שהעולם הוא
'שולחן' ואלוקים הוא 'נגר'
שעזב (כפי שמתואר בספר הכוזרי),
אמונת ישראל רואה את העולם
כעץ ואת אלוקים כשורשים.

כיבוד הורים הוא המיקרו של
האמונה: להיות כלי קיבול לשפע
האלוקי הזורם מטה בדיוק דרך
הענף הישיר שלך.

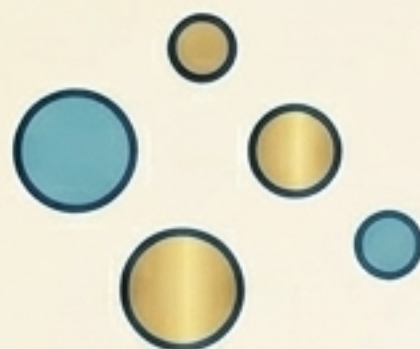
אנטומיה של הנשמה: הגוף כלבוש רוחני

המראה הפיזי של ילד הדומה להוריו אינו רק גנטיקה אקראית. הגוף הוא המדרגה השישית והחיצונית ביותר של הנשמה.

"חכמת הפרצוף" של האר"י הקדוש מלמדת שהצורה הפיזית משקפת את הייעוד והשפע האלוקי המחיה את האדם, שפע שהגיע דרך הוריו. הזרע, הביצית והרחם אינם אלא לבוש טכני לשפע המטאפיזי הזה.

פרדוקס הזהות (ע"פ הרב ג'ונתן זקס)

חשיבה מערבית

זהות יהודית

מטפורה קיומית: אטומים המרחפים בחופשיות בחלל.	מטפורה קיומית: אותיות בתוך ספר, חלק ממשפט.
נקודת מוצא: נכנסים לעולם עם דף חלק לגמרי.	נקודת מוצא: נולדים לתוך סיפור קדום וקיים.
הגדרת הזהות: אנו ברשות עצמנו, משוחררים לגמרי מכבלי העבר.	הגדרת הזהות: המסע לתשובה 'מי אני' מחייב חזרה בזמן אל ההורים ודורות העבר.

תובנה: כיבוד הורים היא המצווה שבה האדם בוחר להשתייך לסיפור שלו.
ללא ההורים, אדם חי במובן מסוים בשקר ביחס לזהותו ולעברו.

שתי פרדיגמות של כיבוד הורים: סיכום

פרדיגמת פני השטח (ספר החינוך)	פרדיגמת העומק (מחשבת ישראל והקבלה)	
הכרת הטוב ותודה	צינורות לשפע אלוקי	המניע
העבר (מה שעשו עבורי)	נצח וזהות (מאיפה באתי ומי אני)	מוקד הזמן
תועלתני / מבוסס פעולות	אונטולוגי / קשר מהותי-קיומי	אופי הקשר
מתפרק במקרה של תורם אנונימי אנידי (אין למי להכיר תודה).	קריטי תמיד. ללא אב ואם ידועים, הצינור חסום מלכתחילה.	תקף בדור ההווה מבוי סתום?

מצוות אלו אינן מבוססות על מוסכמות חברתיות או תחושת סלידה (מושג של ילדים קטנים, לפי ר' יהודה החסיד). אלו חומות הגנה ארכיטקטוניות.

המשפחה היא הסוד דרכו מתגלגלת הרוח הנבואית של אדם הראשון. התורה מזהירה: אין לממש התקשרות מינית ואין לטשטש זהויות מחוץ למבנה השומר על צינור רוחני זה אותנטי ושלים.

איכות (זהות) "למען ייטב לך"

מוחין. הזהות הפנימית והשייכות
הרוחנית לשרשרת הדורות, על פי האר"י.

כמות (חיים) "למען יאריכון ימיו"

החיים הפיזיים עצמם, בדומה
לכיבוד הורים האוניברסלי.

הילד

כאשר מביאים לעולם ילד מתוך מודל מפורק, מספקים לו אולי חיים (כמות), אך מונעים ממנו באופן לכתחילאי את **החיבור לשורש זהותו** (המוחין). זוהי מהות המבוי הסתום מול פלאי הטכנולוגיה המודרנית.